

Josefodolské divadelní jaro 2026 aneb Ať žijí duchové (a matky)

36. ročník Josefodolského divadelního jara se konal 8. – 10. května 2026, sled přehlídek s postupem na Krakonošův divadelní podzim jím vstoupil do své druhé poloviny. Během víkendu proběhlo v divadle v Josefově Dole šest vesměs komediálních představení, jako premií jsme zhlédli vítězný výstup z letošní oblastní soutěže jednoaktovek.

Dramaturgicky jsme procestovali kus světa (od Německa a Itálie přes Izrael a Anglii zpět do Čech). Od začátku jsme se připravovali na nedělní Den matek, protože ve více než polovině titulů se mateřství objevilo jako téma, ať už dominujícím způsobem (Mléko na mozkou, Mezi nebem a zemí) či okrajově (Cry baby cry, Pár dní na zkoušku). Stejně jako téma posledních věcí člověka, od pohřbu (Za všechno můžu já aneb Starý bílý muž) po posmrtný život (Mezi nebem a zemí, Pár dní na zkoušku). Již tradičně svůj kus uvedli místní (Kaviár nebo čočka), poprvé se díky změně pravidel zúčastnily soubory z Lomnice nad Popelkou a Tanvaldu.

Zahajovala Činohra Skaláček z Tisé německou komedií Dietmara Jacobse a Moritze Netenjakoba Za všechno můžu já aneb Starý bílý muž. Loni jsme viděli na mosteckém Divadelním Pikniku Extrabuřt stejné autorské dvojice v podání plzeňského Žumbery. Je obdivuhodné, že text Starého bílého muže, který měl světovou premiéru v Německu v dubnu 2024, si našla režisérka Jaroslava Leufenová osobně a dokázala ho se Skaláčkem uvést v české premiéře (premiéra profesionální inscenace Petra Štindla ve Zlíně proběhla později, v listopadu 2025). Dramaturgicky jde o výrazný, provokativní počín. Tematicky se stane „problematika genderového chaosu současné doby“ (převzato z programu) náplní konfliktu během posledního rozloučení s majitelem firmy na spodní prádlo – aby se ukázalo, že je především prostředkem klasického boje o převzetí moci ve firmě. Formálně se počítá s účastí diváků, kteří se ve druhé polovině stávají zaměstnanci firmy přítomnými na onom pohřbu, jsou vyzýváni k reakcím a spoluúčasti. (V Josefově Dole byli diváci přivyklí činohře tiší – ale ráda bych se zúčastnila reprízy, v níž by začali reagovat...) Scéna zobrazující interiér kostela je dobře vymyšlená i provedená, kostýmy charakterizačně přesné (Míra Král doporučil kratší rukávy saka u postavy manažerky a, podporován zbytkem poroty, delší nástupy za kazatelnu). Účinkující jsou obsazeni mimo předepsané věkové kategorie – a to, že konflikt mezi zúčastněnými neprobíhá mezigeneračně, že vlastně všichni jsou bez ohledu na pohlaví více či méně „staří bílí muži, kteří za všechno můžou“, působí paradoxně silněji a z představení dělá generační výpověď speciálního druhu... Navzdory tomu, že se na Josefodolské přehlídce příliš nevydařila první polovina (tam, kde měly být konflikty osobní, zůstávaly často v obecné rovině), Skaláček přesvědčil, představení se stalo předmětem mnoha diskusí a kromě pozvání na některé další přehlídky (např. tu seniorskou) si vysloužilo doporučení do programu Krakonošova divadelního podzimu ve Vysokém nad Jizerou.

Josefodolský divadelní spolek J. K. Tyla režisér Karel Stuchlík má s autory Giuliem Scarnicim a Renzem Tarabusim zkušenost – v roce 2019 uváděli komedii Otcové se rodí ve skříních. Možná i proto, že tehdy získali doporučení do Vysokého nad Jizerou (byť tam nakonec nehráli), rozhodli se nazkoušet slavný italský evergreen Kaviár nebo čočka. U profesionálů se komedie, jež měla českou premiéru v roce 1966 a o pět let později byla zfilmována Evženem Sokolovským s Jiřím Valou v hlavní roli, objevila naposledy na začátku tisíciletí Na jezerce, tehdy Jan Šťastný a Jan Hrušínský alternovali hlavu rodiny Papagettů Leonidu. Josefodolští mají ve svém středu Petra Firbase, který za svou vizáží Tomáše Garrigua Masaryka ukrývá výrazný

komediální potenciál, a další přesné typy, jež dostaly příležitost v pozoruhodných rolích – Kamila Čadílková se zhostila role Valerie, Jana Arltová role Matyldy, Přemysl Polák role Antonia... Je sympatické, že soubor si vychovává mladší generaci, viděli jsme vedle zkušenějšího a překvapivě stylově přesného Karla Stuchlíka ml. v roli Raimonda Czibora, Markétu Polákovou jako Fiorellu nebo Ivetu Ducháčkovou v poslíčkovské roli. Bohužel převyprávění příběhu, v němž by i ty nejpřekvapivější situace měly do sebe zapadat, trpí kvůli některým škrtům a úpravám logickými lapsy, jež tu a tam vedou ke zmatení diváka. A přestože je znát, že členové souboru jsou spolu na jevišti rádi a baví je hrát konkrétně tuto komedii, inscenace trpí vleklým tempem a psychologickým vyhráváním tam, kde by měla vládnout zkratka, hravost, dravost, erotičnost a u některých postav bryskní myšlení přetavené v temperamentní akci.

Rádobydivadlo Klapý se s textem izraelské autorky Hadar Galron utkalo podruhé, poprvé to bylo v roce 2011, když si režisér Ladislav Valeš vybral tragikomedii Mikve. V té době okupovala amatérská jeviště dvojí inscenace této hry, jež pojednává o skupině žen z prostředí ortodoxní židovské komunity, pravidelně navštěvujících rituální lázeň. Kroměřížská inscenace režisérky Mirky Kolářové tehdy postoupila na Jiráskův Hronov (kam se na ni přijela podívat autorka), ta klapácká v režii Ladislava Valeše do Vysokého nad Jizerou... Hra I "love" MAMMA (v Rádobydivadle přejmenována na Mlíko na mozku) byla uvedena v Divadle ABC v režii Petra Svojtky v roce 2018, hrálo v ní 9 žen a 1 muž a zobrazovala radosti a strasti matek v současném světě, opět v prostředí židovské komunity. Ladislav Valeš se textu zmocnil a změnil nejen název. (Nezतोžňuji se s názorem Vladimíra Altána Mátyla, že Mlíko na mozku je název dehonestující. Spíše v něm cítím ironii, která ke kusu patří). K devíti ženám přibyla Liběna Štěpánová představující (kouzelně, mimochodem) cizí matku, dítě a hodiny, mužské role šéfů, manželů či partnerů si rozdělili Lukáš Burda a Lukáš Hodan a připsány byly i tři role dětí (kvůli úrazu Štěpána Belžika zůstali Kristián Valeš a Štěpánka Cimrmanová). Scénicky se pracuje se sadou bílých kostek, s dřevěnými židlemi a kbelíkem s vodou, nenápadnou součástí scénického obrazu je menora. S kostýmy se účinkující vesměs popasovaly/-i samy/-i (s pomocí Václava Černého a nedávno zesnulé Olinky Psotové). Hudební složka obstaraná Jiřím Cendrou je funkční, zpřítomňuje nevtíravě židovský svět – až na jednu výjimku, přeslazenou píseň Vítej. Vynikající herecký výkon odvádí Dana Cendrová coby Simcha, opory Rádobydivadla Lenka Šťastná, Petra Maťáková a Martina Čechová nezklamaly, výkony Adély Bulasové, Marcely Pevné, Aleny Šulcové, Viktorie Krobové a Anny Tlusté vedle zkušenějších kolegyně ob stojí...

Účinkující to mají o to těžší, že jsou přítomni na jevišti nepřetržitě, jsou si navzájem svědky svých příběhů, ve jednotlivých výstupech pak nabízejí vespolečné jednání v nejlepším slova smyslu. A tak třebaže by se s některými motivy (např. výstava) dalo pracovat rafinovaněji (ve druhé polovině se přece jen zvolený princip vyčerpá a inscenace cca na čtvrt hodiny „spadne“), Mlíko na mozku se nestalo rádobydivadláckým máslem na hlavě, naopak, osvědčilo velkou emocionální sílu. A vysloužilo si nominaci do programu CP Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou 2026.

(Láska) Mezi nebem zemí autorky Pam Valentine a překladatele Martina Fahrnera má u nás v žánru divadelní romantické komedie výjimečnou pozici. Kombinuje prvky konverzační a duchařské komedie, špikuje je motivy víry a lásky partnerské i mateřské a k tomu disponuje proklatě dobře napsanými dialogy. Oblétla Českou republiku od západu po Český Těšín a zajímavé je, že česká premiéra se neodehrála na profesionálním, ale amatérském jevišti: v roce

2013 v Bakově nad Jizerou v režii Magdy Fantové, o rok později v ostravské Devítce v režii Petra Rady (teprve poté došlo na premiéru v Karlových Varech v režii Jiřího Seydlera). Podle Databáze českého amatérského divadla je inscenace Mladé haluze desenského Vojanu, kterou sledovalo v rámci josefodolské přehlídky plné hlediště, jubilejním desátým uvedením v amatérských podmínkách. Režisérka Vladka Koďousková si se svými kolegy s převodem mimořádně náročného textu poradila se ctí. Oporu má v představitelce Susie Cameronové – Lence Dvořákové, v Haně Votočkové představující Strážného anděla (předmětem diskuse se stal její steampunkový kostým – ale klasický zlatý telefon funguje výborně), v mladé dvojici Kristýně Wagnerové a Jakubu Hruškovi i v Renatě Konvalinkové coby Marcii Bradshawové. Nejlépe vycházejí dialogická prolínání živé a mrtvé dvojice, andělská navštívení a dílem i situace mezi realitním agentem a rozkochanou nesnesitelnou tchyní. Doporučeno bylo zaměřit se více na žánr konverzační komedie, který stojí a padá s přesným načasováním a rytmem, vyčištění aranžmá a výraznější ritualizace závěru.

Divadelní spolek J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou se přehlídky směrem na Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou zúčastnil poprvé – a to díky změně pravidel, podle kterých se mohou venkovské větve postupovek účastnit soubory z obcí o šesti tisících obyvatelích (oproti původním pěti tisícům). Inscenace CRY BABY CRY prošla oblastní přehlídkou směr Piknik u nich doma před dvěma lety, tehdy získala (neproměněné) doporučení do Volyně. O představení jsem psala v článku se závěrem „díky herečkám byl večer s hrou bez přesně definovaného tématu a zřetelného oblouku zábavný“. V Josefově Dole to stále platilo, ale účinkující si hru o poznání více užívaly – až tak, že se ztrácel lidský rozměr postav a začínaly se blížit karikatuře. Lomnické dámy, ač herecky disponované a fungující ve vystavěném tvaru, by si měly dát pozor. Méně je skutečně v tomto případě více.

DS E. F. Burian Tanvald uvedl krimikomedií autorky detektivních románů Ivety Svobodové Pár dní na zkoušku – také se v ní vyskytuje duch a jeho setrvání na tomto světě je druhou šancí pro změnu nahlížení a žití vlastního života. Oproti Mezi nebem a zemí se však jedná o předlohu mimořádně nepovedenou, s logickými dírami, slabými motivacemi postav a nadměrným množstvím klišé v ději (který se dá odehrát za 20 minut, 65 je vážně mnoho) i dialozích (např. přísloví ala teta Kateřina v Saturninovi, ovšem bez nadsázky, neustálé opakování replik, jejichž sdělením je postava překvapena, až když je slyší počtvrté atd.). Rozprava s porotou se pak stala dramaturgickým seminářem. Soubor z Tanvaldu s režisérem Vlastimilem Hozdou v čele si lepší předlohu prostě zaslouží.

Přehlídka byla mimo jiné uváděna jako oslava zápisu hraní amatérského divadla do seznamu nehmotného dědictví UNESCO. V úvodu pohovořil starosta Ing. Jiří Slanař a šéfka vyhlášovatele, Svazu českých divadelních ochotníků, Vladka Koďousková. V průběhu byla slavnostně předána ocenění SČDO – Zlatý odznak Jizerské oblasti Janě Králové, Přemyslu Polákovi a Petru Firbasovi a Zlatý Harlekýn Janě Řeřichové (blahopřejeme!). Kromě šesti soutěžních představení jsme viděli v rámci vyhlášení výsledků v neděli aktovku Zlatý pan ministr Roberta Thomase se skvostným Lukášem Frydrychem, Janou Královou a Janem Honců, která právem postoupila z oblastní soutěže v Desné na národní přehlídku jednoaktovek v Holicích (doporučuji velmi!).

Díky patří porotním kolegům Janě Kališové, Miroslavu Královi a Romanu Venclovi a tajemnici Vladce Kodouskové. Velký dík patří místnímu spolku J. K. Tyl Josefův Důl, díky jehož organizaci přehlídka bez zádrhele šlapala. A největší dík patří divákům – na všech představeních bylo plno.